

UKRAINIAN ECHO, Publishing Co. Box 334, Terminal "A" Toronto, Ont. Адреса Редакції й Адміністрації: 196 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel.: PLaza 4797

УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ТИЖНЕВИК

— 24 вересня 1949

TORONTO, ONTARIO

September 24, 1949

Vol. II, No 20(22)

Підземна Україна — Девальвація фунта і канадійського долара Пресова кампанія „Гомону України“

Коментар СЛОВО НА СТОРОЖІ

...на сторожі коло їх поставило СЛОВО". Т. ШЕВЧЕНКО Цим висказом неповторно...

Павло Денисович Лисенко — втікач з совєтського „раю“

„Нью Йорк Таймс“ подає широкі інформації про Павла Д. Лисенка, визначного українця-хіміка, брата славного теоретика й практика біології в СРСР. Павло Лисенко вставив винаходом...

Фінансова революція в стерлінговому бльоці

Бритійський канцлер скарбу сер Стеффорд Кріпс подав офіційно до відома, що уряд В. Британії рішився на обниження вартості фунта стерлінга з 4.03 до 2.80 американського долара. Призначаючи, що девальвація фунта є „найбільш серйозним кроком“...

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

З болючим почуттям незаступної втрати ділимося з українським громадянством сумною вісткою про смерть великого борця за душу української дитини МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО...

З останньої хвилини

ВАШІНГТОН — Тут розпочалася конференція держав Атлантийського пaktu, яка має затвердити стратегічні плани оборони Західної Європи і Північної Америки та створити оборонний комітет для наладнання військової співпраці між поодинокими учасниками пaktu.

Лередплатники, Читачі і Прихильники „Г. У.“

З 1-им ЖОВТНЯ — ТРАДИЦІЙНИМ МІСЯЦЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ РОЗПОЧИНАЄМО ПРЕСОВУ КАМΠΑНІЮ „ГОМОНУ УКРАЇНИ“, ЯКА МАЄ НА МЕТІ: 1. Збільшити число передплатників „Гомону України“, 2. Організувати збірки на пресовий фонд „Гомону України“, 3. Приєднати нових уділовців Видавничої Спільки „Г. України“.

М. І. Сосновський

Підстави нашої політики в Канаді

Українська спільнота в Канаді повинна виразно усвідомити собі чим вона насправді є і чим може бути на канадійському терені, які її завдання і який шлях їх реалізації. Нам треба докладно дослідити і вивчити окремі компоненти нашого збірного життя в Канаді. Критеріями при досліджуванні й оцінці факторів українського життя тут є інтереси нашого національного життя в цілому й інтереси української групи в Канаді.

Українці в Канаді — це досить сильно розвинутий еміграційний масив, що зумів за останніх 50 років глибоко вросли в нове оточення, закліматизуватись і стати повним продуктом духових і матеріальних вартостей в аспекті українському й загальноканадійському. Сучасний період в житті нашої спільноти на цьому терені треба окреслити періодом виразно переломовим, бо українці в своїй масі опинились на етапі посиленої асиміляції і практично є на шляху перетворення разом з іншими етнічними групами Канади в нову соціологічну одиницю — канадійську націю. Треба відмітити, що хоч цей процес відбувається без якогось спеціального натиску з якоїсь сторони, все таки він має виразну тенденцію йти по лінії ліквідації національних окремішностей в користь панівного англосаксонського елемента. В тому випадку сусідні США є не тільки прикладом, але й зразком практичної дії.

Канада переживає якраз тепер „етнічну кризу”, подібно як це було в США після першої світової війни. Воєнні зусилля й успіхи на полях боїв канадійців без огляду їх походження, географічні й економічні умови — все це посилено сиріє тому, щоб у тому „природному казані”, яким є цілий американський континент за словами відомих соціологів Кірхгофа (німець) і Зігфріда (француз), окремі національні групи втратили своє дотеперішнє обличчя і злились в одну цілість.

Все ж таки, коли мова про Канаду, то тут цей триступневий процес асиміляційний (емігранти — діти — внуки), як це проходило чи проходить в США, є позначений деякими відмінностями, які можуть мати далекосягдні значення при формуванні канадійської нації. Маємо на увазі національний дуалізм в Канаді, тобто існування тут двох основних національних груп, однаково сильних під організаційним оглядом і під оглядом національних амбіцій, англійський елемент — 49,7% і французький — 30,3%. Це факт, що його не було на терені США, де побіч сильного англосаксонського елемента була дуже численна, але роздрібнена маса окремих національноствених груп числом пропорційно невелика.

Чи асиміляційний процес в Канаді може йти за американським зразком і допродати в своєму розвитку до однонаціонального статусу? На основі різних матеріалів треба принускати, що так не буде і формування канадійської нації прийме відмінні форми. Навіть, коли б прийняли, що чисельно слабші інші національностей групи в Канаді в асиміляційному процесі посилити б англосаксонську сторону, то все таки це ще не вирішить справи і Канада таки остаточно бинаціональна.

Відомий український соціолог О. І. Бочковський, аналізуючи національностей розвиткові процеси на терені США й Канади, відмічує, що в той час, коли в США розвитковий процес йде по лінії формування окремої нації однотипного характеру, то в Канаді цей процес йде по лінії формування політичної державної нації з кількома різними національними елементами. Бочковський вважає, що на терені Канади таких основних чинників національних остаточно три: англосаксонці, французи й українці, отже практично мала б сформуватись держава швейцарського типу, де б українська частина вітала б роль італійців в Швейцарії. Правда на терені Канади чисельно рівноважно українська є німецька група, але з різних причин вона не відіграє тут ролі третього чин-

ника й тільки посилить англосаксонський елемент.

Ті ствердження мають засадничого значення при визначуванні основ української політики в Канаді завдань і напрямку праці цілої української групи. Формування в Канаді державної нації з різними національними основами при збереженні відрубності національних груп, їх питомостей, характеру, культури відповідає нашому національному інтересові в цілому й інтересам нашої національної групи тут. Ми завжди мусимо пам'ятати про те, що наша національна група відіграла на терені Канади при освоєнні і завоюванні того простору для людини взагалі одне з перших місць, зокрема, коли йдеться про центральну і західну Канаду. Тому отже цілком справедливо нам належить, щоб український елемент тут став основним компонентом попри англійський і французький в творенні канадійської спільноти.

Передумовою цього мусить стати девіза, що українська група в Канаді не повинна бути пасивним елементом англійської етнополітики, але, активно включитись в політичне, суспільно-громадське й культурно-духове життя нової батьківщини. Ми мусимо зайняти в ній місце, що відповідає нашому збірному вкладові за останніх 50 років життя канадійської спільноти.

Треба признати, що досі не було уточнено основ політики української групи при загляденні розвитку в Україні, що його накреслив ще до війни наш соціолог О. І. Бочковський. Наше збірне життя тут формувалося стихійно, від політи до політи, без широк-

кого пляну й устійненої концепції. Ми втрачали досі через те багато з того, що можна було досягти в площині організації нашого політичного й культурного життя. Через те ми досі в загальноканадійському житті не відіграємо ролі, яку, самотні з усіх країн світу можемо відіграти в Канаді.

Завданням нашим на найближчий період — це опрацювати основні нашої політики тут і повести нашу діяльність як партнер, а не як предмет чужої політики. Треба виразно усвідомити собі факт, що основна маса нашої національної групи стане так чи інакше складовою частиною канадійської спільноти і тому не можна, як це дехто вважає, а навіть хоче, плянувати і вести тут роботу в площині тільки переходового нашого побуту в Канаді з однією думкою повернутись в Україну. Одиничні безумовно повернуть, може повернуть значний відсоток, але все таки треба прийняти, що основна частина остане тут вже на постійно. Відповідно отже до того треба ставити нашу роботу, бо тільки тоді, коли ми закріпимо наші позиції тут, ми зможемо теж допомогти нашій батьківщині в Європі в такій мірі, як цього вона від нас сподівається.

Не можна забувати про те, що з кожним днем зростає відсоток українців уроджених в Канаді і які для нас пропадуть, коли вони не побачать в нашій групі ясного пляну й перспектив, коли це все вони побачать тільки в іншом, чужом, середовищі. Навіть сьогодні власне так виглядає ціла ситуація і треба скорих і рішучих протизаходів всіх наших відповідальних чинників, щоб запобігти розбрату національних сил і добровільного відступу з позицій, що їх ми повинні і можемо в Канаді мати.

Коли цього власно не зробимо, то замість росту ми почнемо скорочуватись по похилій площі.

ВІДГУКИ ЧИТАЧІВ

В цій рубриці містимо листи читачів до Редакції „Г. У.”, що бажають висловити свої погляди на актуальні справи або проблематику в „Г. У.”, хоча б Редакція з вмістом листів не погоджується. Такі листи можуть бути підписані прізвищем з зазначенням точної адреси. Редакція може їх скорочувати або давати на них відповідь.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Листи на передплату й пресо-вий фонд я одержав і за те щиро дякую. Дуже радію, що „Гомін України” перейшов на тижневик. Це справді великий крок вперед, що його довершила управа Видавництва. Вірю, що як тільки ми всі передплатники візьмемося до праці й приєднаємо по кілька нових передплатників, то „Гомін України” стане найкращим часописом на цілу північну Америку й виходитиме три рази на тиждень.

Я вже приєднав декількох, вони вплатили гроші до кінця року, однак вірю, що приєднаю ще більше....

З пошаною до Вас
Б. Кульчицький
США, 4. 9. 1949.

Вп. П. Редакторе „Гомону України”!

Перебуваючи ще в Європі мріяв я стати передплатником часопису „Гомін України”. Це не вдавалось мені з різних причин. Прибувши на канадійську землю, я передплатив собі його відразу. Одержавши кілька чисел, я побачив, що треба довго ждати на нього, — це ж бо двотижневик! Щойно недавно прийшла радісна ввістка, що „Гомін України” став тижневиком.

Щоб причинитись до ще кращого розвитку цієї газети, щоб „Гомін України” став принаймні півтижневиком, я радо погоджуюсь вступити в членів Видавничої Спільноти „Гомін України” та декларую покищо один уїдлі у висоті \$25.00. При тій нагоді бажаю „Гомоні в Україні” багато успіхів, щоб гомонів по всьому світі провозюючу Україну, героїську УПА і її боротьбу проти большевицького терору над поневоленими народами, а тим самим нехай ще більше громить комуністичну гидру скрізь і в усіх її проявах.
Бажаю, щоб не було ні одного

українця в Канаді, який би не був передплатником чи уїдльцем „Гомону України” або не дав би бодай на пресфонд цього одіного революційно-націоналістичного часопису.

Остаюсь з глибокою пошаною до Вас

Василь Микитин

12. 9. 1949.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Недавню читав я в еміграційній пресі натяки про те, нібито між УГВР та ОУНР зайшли такі розбіжності, що ОУНР врешті зовсім перестала підтримувати цей кривий центр визвольної боротьби в краю і взагалі його тепер заперече. Це твердження передусім соціалістично зафарбованої преси. Але й тзв. націоналістична преса, якою вважає себе нпр. „Самотній Україна”, висунула при тій нагоді сумнів, чи взагалі існує УГВР. Мету такої пропаганди я розумію: поставити свою ВУНРаду на місце УГВР. Однак не є для мене ясним відношення між УГВР та ОУНР. Знаю, що з полемічних статей важко зор'єнтуватись мені, звичайному читачеві, але й знаю, що „Гомін України” постійно займає позиції визвольного фронту і об'єктивно інформує про цю героїчну боротьбу українського народу. Тому звертаюсь до Вас, Пане Редакторе, роз'ясніть мені це питання, якщо тільки можете й маєте право на це.

З глибокою пошаною до Вас
Сидір В. Христенко
Монтреал, 11 вересня 1949.

Пим. Ред.: Вважаємо, що не маємо потреби доказувати існування УГВР, як керівного центру визвольної боротьби в Україні. Рейдуючі відділи УПА, які продрлись крізь „залізну застону” й опинились на заході, потверджують існування того центру, а Гол. Командир УПА, ген. Т. Чупринка у своїому зверненні до еміграції виразно заявив, що УПА визнає зверхність УГВР, як одиного представництва українського народу в Україні і тим заперече всяке право заступати інтереси українського народу тзв. врятом Совецької України, який є тільки маріонеткою в руках Москви.
Що то відношення УГВР і ОУНР то остання визнає і підтримує УГВР, а зокрема на форумі УНРа-

КОРОТКІ ВІСТІ

ТОРОНТО — Цьогорічну канадійську національну виставку відвідала рекордна кількість 2 міл. 650.500 осіб — на 39.000 більше, як минулого року.

КАНТОН — Десять комуністичних армій в східній частині провінції Гунань розпочали наступ в напрямі Кантону. Ген. Паї-Чун-Сі звернувся в імені національного уряду до США за негайною допомогою й назвав дотеперішню американську політику на Далекому Сході „необдуманною” й „короткозорною”.

ВАШІНГТОН — Сенат США схвалив законопроект, який передбачає побудову пам'ятника Магатмі Ганді на одній з головних площ Вашингтону. Кошти будови понесе Індійська Ліга Америки.

ВАШІНГТОН — Після закінчення економічного нарад міністри Ечесон і Бевін з'ясували теперішнє політичне становище Європи і Далекого та Середнього Сходу. Під час дискусій підкреслено, що для заповнення стабільності на Тихому океані потрібно заключити формальний мировий договір з Японією.

ОТТАВА — Головне статистичне бюро повідомляє, що в результаті високого природного приросту й прилучення Нової Фунляндії та через збільшення імміграції населення Канади досягло 13 міл. 545.000. Майже третина всіх мешканців Канади, 4.411.000 живе в провінції Онтаріо.

ТОРОНТО — Міська плянова комісія виготовила проект розбудови Торонта коштом 179 міл. доларів. Плян передбачає побудову нових мешкальних ділянок, мостів і тунелів та створення цілої низки парків.

ЛОНДОН — Плян економічної розбудови британської колоніальної імперії, розрахований на 250 літ, буде коштувати між 250 і 400 мільйонів фунтів (1 до 1,6 мільярд доларів). Подібні плани виготовляють для своїх колоніальних володінь інші держави пляну Маршала.

ЛОНДОН — Делегати Індії й Пакистану заявили на неофіційній конференції Бритійської Спільноти Народів, що їхні країни не приступають до тихоокеанського пакту, поки не поладнають непорозуміння між собою і поки індонезійське питання не буде вирішене на користь народів Індонезії.

ди висуває вимогу поєднати діяльність еміграції з боротьбою УГВР, УПА й ОУН на рідних землях. Для краюого з'ясування цієї справи друкуюмо на іншому місці заяву С. Баилери, керівника революційної ОУН, про УГВР.

Вп. Пане Редакторе!

Випадково роздобув я одно число Вашого часопису „Гомін України”, а прочитавши його основно, я рішив передплатити його собі, бо дуже прилав він мені до вподоби. Найперше тому, що Ваш часопис є безпартійний, редагований живо й цікаво та інформує всесторонньо читача.

Бажаю Вам, щоб Ваш часопис став у короткому часі щоденним, а своїми статтями опам'ятував деяких наших партійних, вузькорейських політиків та намернув їх на правильний український шлях. Прямю соромно стає деколи, слухаючи деяких заїлних партійців на вічах, як вони (з похмілля чи з партійної злоби) обезцінюють сучасний найбільший український ідеал — героїчний змаг УПА на рідних землях.

Долучую гроші на передплату і прошу негайно стати мені Ваш часопис на нижче подану адресу.
З належною пошаною до Вас
А. Бук

Джерсі Сіті, 14. 9. 1949.

МОСКВА — З приводу „Дня паперної зброї” совєтська преса опублікувала цілий ряд статей танкових експертів, які вихваляють Сталіна, як „геніального реформатора” танкової тактики і закликають до боевого поготівля „Красная Звезда”, орган совєтської армії, пише: „Живемо в часах, коли темні сили реакції, очолені англо-американськими імперіялістами, гарячково готують до нової війни”.

БОНН — Федеративна асамблея Західної Німеччини вибрала д-ра Теодора Гойса, голову Віднової Демократичної Партії, президентом німецької федеративної республіки. З 800 відданих голосів д-р Гойс дістав 416, перемогли Шумхера, кандидата соціалістичної партії, більшістю 104 голосів. Гойс визначний ліберал, відомий як запеклий ворог соціалізму й прихильник системи „вольного підприємства”.

Не улягає сумніву, що це німецька гра щоб позискати симпатії США.

ВІННІПЕГ — Західну Канаду навідала перша хвиля осінніх приморозків. В Едмонтоні занотують температуру — 5 Цельсія, в Принс Алберті Саск. — 8 Ц.

ОТТАВА — Число членів профспілок в Канаді досягло, згідно з заявою міністерства праці, найвищої точки за всю їх історію. Число профспілок зросло більше як два з половиною рази протягом останніх десяти літ і наближається до цифри одного мільйона. Від 1911 р. міністерство праці провадить річний перегляд чисельності профспілок, які діють в Канаді. Відсліді останнього перегаду, переведеного господарським і дослідним відділом міністерства, містяться в річному звідомленні про організацію праці в Канаді, яке неавомо появиться. Згідно з цим звідомленням при кінці 1948 р. в Канаді було 977.594 членів профспілок.

РИМ — Папа Пій XII заявив у зверненні до бельгійських робітників, що профспілки, які надають свою силу, є одною з найбільших загроз для модерного суспільства й для самого робітництва. Коли профспілки перестануть бути „елементом порядку”, Церква засуджує їх.

ЛЯ ПАЗ — Тут офіційно проголошено, що урядові болгарські війська розгромили остаточно повстанців, які намагалися захопити владу в свої руки. Недобитки повстанської армії відступають в напрямі бразильського кордону.

ЛОНДОН — Поліція розігнала натовп комуністів, які намагалися не допустити до демонстрації прихильників сер Освальда Мослі, відомого зі своїх нацистських симпатій. Арештовано 12 осіб.

МОНТРЕАЛЬ — Г. А. Брезілі, президент міжнародної унії хемічних робітників, назвав комунізм „ракотподібним наростом на нашому суспільстві в загальному, а на профспілковоу русі зокрема”.

ПРАГА — Чеський уряд викрив підпільну організацію зв'язку між католицьким священством метою якої було збереження постійного контакту між єпископами й священниками. Арештовано 15 осіб.

ТОРОНТО — Міська контрольна комісія постановила, що для заощадження електричної енергії Торонто затримає літний час до 27 листопада ц. р.

ТОРОНТО — Епідемія дитячого паралічу далі поширюється в місті й околиці. Досі заєстровано 162 випадки. Число зрешторів в Монреалі зросло до 190.

УВАГА!

УВАГА!

24. 9. 49

— год. 6 вечером
НА БРОДВЮ СТАДІОН

відбудеться товариська зустріч

— між —

С. Т. „У К Р А І Н А” і „АЛСТЕР ЮНАЙТЕД”

першун II-гої

Дивізії

Вступ: Пап — 25 цент.

Доїзд: Квін, або Карльтон до Бродвю Аве

першун

Мейджор Ліги

Панове — 50 цент.

Як „соціалістична система господарства росте і процвітає“

(Зі сторінок советської преси)

Перед нами комплет советської преси за місяць серпень ц. р. Цілі шпальти, як звичайно, присвячені розквітланню советської системи і успіхів соціалістичного будівництва та панам на честь „Ворожді і батька“ тов. Сталіна. В редакційній „Правді“, органі ВКП(б) від 3-го серпня ц. р. м. читаємо таке: „Переважа соціалістичної системи господарства, розквітання в теоретичних працях розквітання наукового комунізму, досягнута на практиці, блискуче і незаперечно підтверджена фактами і незалежно від бачення і знань власності, на засоби і знаряддя виробництва, становлять економічну основу советської держави... Сьогодні в післявоєнний період перевага соціалістичної системи господарства виказується з новою силою... В другому кварталі 1949 року випуск промислової продукції зріс на 20%, в порівнянні з другим кварталом минулого року. В червні 1949 року середньодобовий випуск валової продукції промисловості на 41% перевищив рівень довоєнного 1940 року... Однією з важливих ріс післявоєнного розвитку советської економіки є постійний зростання життєвого рівня населення. Зростає чисельно робітничий клас. Підвищується продуктивність праці, а разом з тим обніжнюються ціни на товари широкого вжитку. У висліді зростає реальна заробітня платня трудящих, а разом з тим — покудна спроможність населення...“

Одним словом — коли вірити заповіданням „Правди“ — господарський розвиток СССР в стані розквіту, добробут мас росте і ще крок-два та й пережене гинду капіталістичну Америку. Але переглядаємо даі сторінок советських газет, щоб зі звідомленнями, статтями і дописів пізнати життя підсоветської людини, про яке так райдужно розписується советський офіціоз „Правда“.

Читаємо і перед нами картина не росту, а руйни, на кожному кроці недовгождані і зриви планів, відстає сільське господарство, хліб гине на полях, заводи випускають лиху продукцію, для населення бракує речей найконтрактнійшої потреби, брак житлових приміщень, а новобудовані не даються до користування. Все це ми подивимося на сторінках советсь-

кої преси, а зокрема останньо опублікований звіт Міністерства Контролі розкриває не ріст, а гинлизу і розвал „соціалістичної системи господарства“ в СССР.

ВИННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

„Козятинський район дуже силно відстає у зборі зерна хлібоздачі... В колгоспі „І-й червоний“... на день намолочують по 7—8 цен. зерна... Понад 100 гектарів пшениці і ячменю до тої пори не жгаті, а скошений ячмень майже увесь лежить в покосах. Колгосп здав державі хліба за п'ятиденку менше, як він повинен був здати за один день... В селі Гурівці стоять жнивряки, а давно вже допіле жито збирають вручну... Але проходить робота на току. Молотарки „МК-1100“ більше простоюють як працюють... План хлібовивозу не виповняється... Артіль „13 жовтня“ (село Державівка) один з відсталих в районі. Тут не зібрали ще й половину урожаю, скошений хліб лежить в покосах... („Правда України“ від 7. 8. 1949)

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

„На полях Ульяновського району зжато озимий хліб... Однак в районі видно велику різноманітність урожайности. Не сліди боротьби з втратами. Тільки за час косовини озимини район втратив не менше як по 1,5 центнера зерна з кожного гектара... В артіль ім. Орджонікідзе з площі 460 гектарів... втрачено не менше як 490 центнерів зерна... Серйозну тривогу викликає низька якість збору хліба комбайнами... В артіль „Серп і Молот“... на кожному квадратному метрі втрачають десятки колосків, що за підрахунок ми становить около 2 центнери зерна на гектар. Не менші втрати товщени при комбайнуванні в артіль ім. Куйбішева... („Правда України“ від 2. 8. 1949)

МИКОЛАЄВСЬКА ОБЛАСТЬ

„Дуже відстає з збором урожаю і хлібоздачі казанківський район. В районі три МТС. Вони мають більший трайний парк, але машини зле підготовані до жнив і тому більшість з них дає мізерну продукцію... У висліді план комбайнування в районі вповнений на 20%. Не краще є з використанням звичайних жнивряків. Ними скошено тільки половину призначеної площі... Цілково незадовільно організоване скиртування й молотіння зжато-го хліба... З 22 молотільних агрегатів ні один не працює з повною видайністю... В колгоспі ім. Жукіна зібрано половину колосових, зриваються плями скиртування, молотіння, оранки під озимину і т. ін... Особливо ганебно відстає район з виконанням плану хлібоздачі... В колгоспі „Комінтерн“ низька трудова дисципліна багатьох членів артіль не виходять до праці, а до ледарів і нероб не примінюється ніяких заходів... („Правда України“ від 4. 8. 1949)

...В колгоспі ім. „Комінтерн“ низька трудова дисципліна багатьох членів артіль не виходять до праці, а до ледарів і нероб не примінюється ніяких заходів... („Правда України“ від 4. 8. 1949)

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

„Краснівський район, на жаль, (там відстають за даними „Правди України“ всі колгоспи — прим. М. С.) не є винятком. Великі недомогання краснівських колгоспів характерні і для других районів Поділля... Зривають план молотіння і хлібоздачі колгоспи Кам'янець-Подільського, Ілардійського, Волковичецького і ряд других районів Поділля... Кам'янець-Подільська область вже не перший рік відстає з проведением важливих сільсько-господарських робіт. Поважні недомогання в керуванні сільським господарством Поділля вже не раз піддавано справедливій критиці... („Правда України“ від 9. 8. 1949)

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

„Кому потрібні такі „рекорди“? — пише „Правда України“ в кореспонденції з полтавської області, обговорюючи справу зриву планів в зборі й молотінні зерна й хлібоздачі. „Зле організоване молотіння в багатьох колгоспах району. В артіль ім. „Чапаєва“... машиніст Борис Оролов в середньому намолочує за добу по 5 тонн 400 кілограмів. Робота на току починається пізно, а закінчується рано...“

...машиніст Борис Оролов в середньому намолочує за добу по 5 тонн 400 кілограмів. Робота на току починається пізно, а закінчується рано...“

...машиніст Борис Оролов в середньому намолочує за добу по 5 тонн 400 кілограмів. Робота на току починається пізно, а закінчується рано...“

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

„Колгоспи житомирської області поволи збирають і здають хліб державі. Особливо відстають південні райони — Ружинський, Вчорайшанський, Адрушівський, Чуднівський, Любарський, Попільнянський, Бердичівський, які вирішують справу хлібоздачі області... Зла організація молотіння, ліберальне ставлення до винуватців — ось головна причина незадовільного ходу хлібоздачі на Житомирщині...“ („Правда України“ від 11. 8. 49)

СТАЛІНСЬКА ОБЛАСТЬ

...Відстає колгосп ім. Ворошилова... Ще гірше організована молотіння і хлібоздача в колгоспі ім. Літвінова... В багатьох других колгоспах Андріївського району молотіння, хлібоздача державі організовані теж незадовільно. Шкідлива самозаспокоєність, небажання працювати з тєю напругою й енергією, що їх вимагають жнивня — от що характерне для діяльності багатьох керівників колгоспів... В деяких колгоспах по-варварськи відносяться до зібрано уже урожаю, не беруть його, приводять до втрат при перевезенні від комбайнів на тїк чи до пунктів заготзерна...“ („Правда України“ від 12. 8. 49)

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

„В цьому році відстає Заліщицький район і займає одне з останніх місць в області по зборі у-

рожаю, а до молотіння й хлібоздачі шойно приступають... В Тернопільській області відстають і інші райони. Так нпр. в Терехівському районі... молотіння проходить ще гірше як у Заліщицях... („Правда України“ від 14 серпня 1949)

Ми навели звідомлення советської преси тільки з 8-ми областей України і всюди бачимо один і той самий стан: сільське господарство, насильно колективізоване не може задоволювати потреб країни, бо селяни, обернені в колгоспних наймитів ніде не виконують господарських планів і бай-дуже відносяться до своїх завдань. Насправді замість росту є постійний занепад і зриви і навіть така тверда влада як советська не є в спроможності зломити пасивний і активний опір українського селянства. Минувло вже двадцять років колгоспної практики й далі повторюються без змін ті самі явища, які стверджують тільки одне: український селянин може з успіхом працювати і добиватись успіхів при приватній земельній власності, а ніколи при соціалізованій і удержанній. Тільки знищення колгоспної системи усуне всі ті хронічні вже недомогання сільського господарства України. Треба тут тільки поізнати звідомлення про ситуацію в Україні, що їх подає комуністична преса в українській мові на терені Канади зі звідомленнями самої советської преси.

М. С.

Підземна Україна

Розповідь старшини УПА, що зі своїм відділом продерся недавно з України до Німеччини (Спеціальна кореспонденція для „Г. У.“)

Франкфурт, у вересні 1949 — Знаю, що не тільки чужинці, але й українці, що опинилися будь-коли на еміграції часто ставлять собі питання: як можуть працювати в умовах російської окупації керівні осередки УПА? Відповідь є доволі проста: основна праця керівних штабів визвольного руху, вищих і нижчих команд УПА, пропагандивних осередків, штабів, аптек тощо ведеться в спеціально збудованих землянках. Це кришки дуже законспіровані, а знають про них, крім командування УПА, тільки ті, що там перебувають і працюють. Кожну землянку будується за іншим зразком і вона мусить забезпечувати вигідний спосіб життя й праці. Тут виконується пляни широко закрюєних дій проти російського наїзника, виконується основна частина підпільної праці, друкується підпільна література, ви-

готовляються потрібні документи для кур'єрів і зв'язкових, тут приміщуються канцелярії, друкарні, шпитали, магазини тощо.

Не шукайте в „Правді“ правди. Комуністична преса в Канаді, США й Аргентині часто висміює боротьбу УПА, про яку інформують часописи революційно-визвольного напрямку („Гомін України“ зокрема), мовлять, „все це вигадки винахідливих редакторів тих часописів та їх співробітників в Європі“. На доказ вони висувають факт, що ані їх кореспонденти, які були тепер в Україні, не зустрічали тепер якоїнебудь боротьби проти советської влади, тим більше не чули про „якусь УПА“, а крім цього такі органи як „Правда“ нічого про те не пишуть.

Аргумент цей чисто комуністично-російського зразка. Бо офіційно (Закінчення на стор. 6)

Кінець диктатора

Кінець диктатора є завжди одмаковий: наглий і безславний. Не інакше було і в випадку диктатора Мінаєва, хоч і в мініатюрному масштабі. Його кінець надходив з наближенням весни. Артїстична зима проминнала, надходив той короткий період тепла, в якому наповіла можуть доходити до острова Врангеля. Тоді й почав приготівлятися до плавби з Владивостока криголам „Совет“. Сигнали С. О. С. з острова не тільки не встигли, але навіть ставали щораз частішими і більш настїрливыми.

Одного дня до острова наблизився норвезький криголам. Він зустрічав серед криг, багато радіопереловив радіотелеграфні сигнали з острова і, як тільки трапилося йому нагода знову просунутися через крижані гори, підплив ближче до острова, щоб подати поміч. Група норвезьких моряків вирішила по крижинах до острова, що цілий був оточений льодовими горами. Як тільки вони наблизилися до берега, з острова надхотсь засигналізував трансперечим:

„Не підходьте ближче, бо інакше я відкрию по вас огні!“

Під такою загрозною моряки вернулися на поклад свого корабля. Згодом капітан корабля повідомив своє правління про цю пригоду, а воно в свою чергу залучило Москву. У відповіді Москва запротестувала проти спроб чужинського корабля висадити свою залозу на береги острова, що належить до Советського Союзу. В наслідок цього капітан корабля не міг нічого іншого зробити, як негайно відплисти від острова й залишити на-

призволяє людей, що безцвинно кликали до рятунку. Пароплав „Совет“ не міг пробитися до острова в 1933 році. Це був старий зніщений пароплав і тільки й слави було, що звисав „криголам“, бо всі його криголами спроможності обмежувались до ламання тонкого льоду при допомозі штучного приладу, вмонтованого на носі корабля. Не диво отже, що пароплав „Совет“ навіть не наблизився до острова і мусів повернутися до Владивостока.

Так розпочався ще один рік для людей, засуджених долею жити під володінням маленького диктатора. Мінаєв остаточно розсмакував у тій владі. Необмеженість тієї влади геть завершила йому голову. Він був маленьким нарпом чи Сталіном на острові. Цілий доступний людний світ був під його владою; ніхто не смів виступити проти його волі. У складах було ще багато харчів, у бочках поодостатком горїлки, а паливо теж не було проблемою. Мінаєв жив, володів і не турбувався майбутнім. Божевітну жінку лікаря примістив він в окремії кімнаті під суворим наглядом одного з опричників. Начальник складів, що тепер називався „камандиром служби безпеки“, шось в ролі Беріє, слухняно виконав наказ Мінаєва і відступив йому свою співзачальницю, колишню жінку радіотехніка, що його вбив Мінаєв. У всіх мешканцях висїли портрети Мінаєва і він насолоджувався їх видом. Деякий неспокій вкрадався в його серце тільки при згадці про втікача — іхітолога, що таки ще

жив десь у криївці та не хотів загинути з голоду й холоду. Очевидно — хтось йому помагав. Але хто?

Мінаєв не міг устійнити, звідки отримує він поміч. Підвищував отже постійно нагороду чукчам, щоб тільки зловили „політичного втікача“; але ніхто з чукчів не зламався на таку приману. Мінаєвська поліція робила розшуки, але без успіху. Одного разу наїшла його слід і повернулася з великою дерев'яною скринєю, схожою на домовину. Нутро скрині було виселене теплими шкурами і крило в собі навіть маленьку піч для ogrівання. Але — хто зладив її для втікача і врятував його від істинної загибелі? Цього Мінаєв не знав, як і не знав що незабаром втікачеві зладжено нову, ще досконалішу скриню. Виготовили її співробітники станції.

В мінаєвській державі все розвивалося згідно з законами, що їм підлягає всяка диктатура. Диктатура закріплювалася за допомогою терору, терор зростав до опозиції, а опозиція зростала до явного спротиву. Тільки у цьому випадку час і тривання тих процесів були неймовірно прискорені. Поява першого „повстанця“ проти „влади“ було сигналом для того, хто не хотів користитися диктатурою Мінаєва. Чергового року на острові вже налічувалося п'ять „повстанців“ і життя стаю для Мінаєва одною турботою: як втриматися при владі? Він боявся виходити зі станції, бо повстанці могли б його підстрілити. Вночі перед дверима своєї спальні ставив стійкогового, а згодом поселявся з двома помічниками в окремому домі, що його назвав, звичайно — „Кремль“.

Це значно полегшило роллю „опозиції“. „Повстанці“ забезпечувалися усім зі станції. Деколи вони давали декілька пострілів по вікнах „Кремля“, але інших сутичок не було. Мінаєв не хотів ризикувати. З радіостанції безупинно надавано сигнали — С. О. С. „Рятуйте наші душі!“

В 1934 р. вдалось одному кораблєві добитися до острова. Мінаєв передбачив це і зібрав у „Кремль“ всю зброю, амуніцію й харчі. Стіни „Кремля“ обведено високою грубою стіною з дощок, оббитих шкірами й мішками. Його плян був простий і в ніякому випадку не фантастичний: корабель, приставши до острова, не може ризикувати довгим побутом при березі, бо наступить змова пора і криги понесуть його в невідомі простори Ледового океану. Прийшлося б рік і більше блукати далеко від землі, якщо не пропасти зовсім. Мінаєв хотів був перебути той короткий час у „Кремлі“, поки корабель не буде змушений відплисти.

Одного тільки не передбачив Мінаєв: у диктатора ніколи нема ані вірних співробітників, ані слуг Його видали представникам більшого диктатора його власні полентачі, помічники, що були учасниками всіх його злочинів. Коли Мінаєва вели на корабель, то по його шокках котилися рісні сльози. Він бачив руїну своєї „держави“ і плакав за своєю диктатурою.

В 1936 р. я прочитав в одній газеті: „Класовий ворог проник в Арктику, щоб затримати там наш наступ і пориває для здобуття арктичних просторів. Мінаєв був агентом „світових імперіялістів, що намагалися відірвати від СССР остров Врангеля. Мінаєв поніс заслужену кару, отримавши присуд смерті...“

„Коли до мене прийшов мій приятель - іхітолог“ — розказує автор цього оповідання, — „я по кавав йому газету. Він прочитав, подумав і сказав: — „А чей же Мінаєв був одним комуністом на острові і ледви чи в житті колинебудь говорив бодай з одним чужинцем. Ні, диктатор-Мінаєв є продуктом чисто „вітчиняного розвитку“. А потім, поглядівши своє праве розірване вуха, додав: — „В житті завжди так буває, що великому бандитові ставлять пам'ятники, а маленькому дають кучо в лоб...“

ПРИМ. РЕД.: Оповідання-спогад „Диктатор“ передрукували ми не так задля його сенсаційности, як раше тому, що воно дає картинну-вирізок з сучасного життя світу. Ця коротка історія може бути предметом розгляду соціологів, політиків і звичайної людини. Висновків можна поставити багато. Ми звернемо увагу тільки на один: диктатура Мінаєва це продукт чисто російський, типовий для російського народу. Тільки росіянин (і хіба ще німець) може так бездушно виконувати безглузді накази диктатора-царя або Сталіна. Якщо науковець-іхітолог ставить Мінаєва спротив, то тільки тому, що „пляни його роботи затвержені Москвою“, накази якої, навіть найбільш безглузді й нелюдські, він згоден виконувати. З цього ясно, що всупереч сподіванням Заходу, російський народ ніколи не підіме повстання проти Москви-Кремля і не зготуєтє кінця диктатурові. Це виконують тільки народи поневолені Росією.

Тиждень у світі

„ГОМІН УКРАЇНИ“ — ТИЖНЕВИК

Видає: Видавнича Спілка „Гомін України“

Редкаге Колегія:

РОМАН РАХМАННІЙ (головний редактор і зовнішньо-політичні справи)
М. І. СОСНОВСЬКІЙ (заступає гол. редактора і внутрішньо-українські справи)
ПЕТРО ВОЛІНЯК (література, наука, мистецтво), М. ВЕЛІГОРСЬКІЙ (спорт)
Управитель: ПЕТРО ВОЛІНЯК

„UKRAINIAN ECHO“

Published by the Ukrainian Echo Publishing Co. in Toronto
Edited by the Editorial Committee

PEREDPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
в Канаді і США:		Canada & USA:	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$1.75	Six months	\$1.75
Закордоном:		Foreign Rates:	
На рік	\$3.50	One year	\$3.50
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів

Редакція не зберігає і не звертає надісланих рукописів та застерігає собі право скорочувати і спрощувати надіслані матеріали. За оголошення Редакція не відповідає. Статті підписані прізвищем чи ініціалами автора не є коначно висловом редакції.

„Ukrainian Echo“, Box 334, Terminal „A“ Toronto, Ont.

За наше майбутнє

Щоб говорити про майбутнє і розвиток та ріст нашої національної групи в Канаді, треба ґрунтовно застгнвити над тим, як те майбутнє забезпечити і охоронити нашу спільноту тут перед національною смертю. Не маючи чисельної переваги, розкидані одиницею, чи невеликимі скупченнями на велетенському просторі серед чужого краю зорганізованого середовища — наша спільнота стає жертвою асиміляційного і денаціоналізаційного процесу і замість самій розвиватись, вона розпливається.

Сьогодні ми маємо змогу обсервувати цей процес, що охоплює своїм засягом чимраз ширші кола нашої етнічної групи, а в першу чергу наше підрастаюче покоління, що тут народилось. Коли ж цей процес не зустрінеться з нашою відповіддю протидії — проблема збереження нашої національної духовної окремішності буде досить скоро розв'язана в нашу некористь.

В тому випадку нічого не поможуть штучні інжекції в стилі різних „літніх курсів“, зберігання де яких традиційних звичаїв при окремих нагодах, а навіть лекторати української мови при канадійських університетах — коли українську мову буде вживатись тільки при деякій нагоді, але практично її усунеться з щоденного життя разом з надбаннями національної культури. Хапаючись за інжекції, ми ризикуємо забувати, що наша спільнота втрачає з кожним днем свою українську духовність і під постійним тиском чужого середовища переформовується духовно, впливаючись у чуже море.

Перед нами зараз в цілій ширині стоїть питання: чи ми маємо розплистись в чужому морі, чи зберегти свою окремішність як рівновартну національну спільноту, як співпартнера у громадському і суспільно-політичному та культурному житті країни? Аналіз канадійської дійсності й цілого процесу канадійської етногенези дає нам підстави твердити, що ми маємо позитивно і з успіхом для нас цю проблему розв'язати при передумові, що ми перестанемо бути пасивним предметом експериментування.

Маємо перед собою один шлях, на проблему виховання молодого а це — повернути всю свою увагу поколінню, яке прийде нам на зміну. Досі те питання не було розв'язане в цілій ширині і не використано наявних можливостей. Протинно, на тому відтинку ми вже багато втратили, не маючи наперед продуманого плану діяльності. Що найгірше справа виховання ніколи досі не була розглядана в загальнонаціональній площині, а наше внутрішньоорганізаційне розбиття сягнуло так далеко, що й виховання молодого покоління зведено до групових рамок, відповідно до спроможностей і охоти та розуміння окремих установ, груп і організацій.

Таким способом і в такій площині ми ніколи не зможемо добитись серйозніших успіхів і тому сьогодні найвищий час взятись до радикальної реорганізації шляхів і метод виховання молоді. Справа виховання українського молодого покоління — це справа цілої нашої спільноти, а не внутрішня, справа окремих груп. Ста-

мо собою намічений шлях в нашій дійсності не легкий і ми можемо стрінутись з противом, але коли ми справді поважно думаємо про наше майбутнє як національної спільноти, мусимо на нього стати і ним правувати.

Плянном виховання мусить бути охоплене нове покоління, від дитинства починаючи до молодечого віку. Це у практиці означає організацію на терені цілої Канади мережі українських передшкіл (дитячі садки), українських початкових і середніх шкіл та врешті організацію українського університету. В такій широкій площині мусить бути плянована і практично реалізована проблема виховання, коли маємо розраховувати на успіх.

Це все не фантастичні пляни „ідеалістів“, що не рахуються з дійсністю і будують пляни, що „противляться психіці канадійців українського походження“, як пишеш одна українська газета в Канаді, це зовсім реальний плян, що вимагає чимало труду при реалізації, але забезпечить наш національний інтерес і нашу позицію як спільноти на терені Канади, з користю для останньої. Відомо — у Швейцарії існує три окремі мови, три духовності сплетено в одну цілість, тим не менше всі швайцарці є патріотами своєї країни.

Тягар розв'язки питання виховання молодого покоління мусить взяти на себе ціла наша суспільність, а плянування і практичну реалізацію наша центральна громадська установа — Комітет Українців Канади, який повинен покликати до життя відповідну педагогічну комісію, складену з фахівців, що є вже в Канаді. Потрібні сили до того ми маємо і можемо приступити до конкретної акції. В наладнанні цього питання лежить сьогодні чи не найбільша відповідальність на наших керівних громадських чинниках. Цю відповідальність вони несуть перед цілим нашим народом і перед історією.

Ми знаємо про заходи окремих зацікавлених осіб в різних місцевостях Канади, щоб якомсь справу виховання доростаючого покоління забезпечити. Робляться заходи нпр. в одному з найбільших скупчень українців, в Торонті, щоб урукомити бодай один — два дитячі садки, де могли б виховуватись діти тих людей, що працюють і не мають майже вільного часу присвятити дітворі.

Чи не буде злочинним, коли ми не візьмемо збірними силами за те діло і не допоможемо ініціаторам? Чому українські діти мають виховуватись у чужих дитячих садках, у чужій атмосфері і чому вони мають вже від ранніх років застграти українську духовність? Чому наша молодь не має одержувати систематичної освіти і національного виховання у своїй рідній школі?

Майбутнє нації не залежить тільки від успіхів т. зв. високої політики, але у ще більшій мірі від успіхів на різних ділянках — хай і не дуже помітних — збірного національного життя. А виховання молодого покоління є однією з найважливіших проблем кожного народу на світі. Не можна, ставитись і нам.

КОМУНКАТ

виданий учасниками вашінгтонської конференції, накреслює „санайну програму“, яка має вивести Англійю з доларової кризи. Цей плян, прийнятний більшістю британської преси з деякою здержливістю, зводиться до порад і обіцянок, здійснення яких буде залежати від доброї волі США й Канади. США дозволять В. Британії використати частину доларових фондів, призначених для неї пляном Маршала, поза американським ринком, розглянуть ще раз справу закупки гуми й інших військово важливих матеріалів в країнах стерлінгового блоку та обмежать охоронні мита на деякі британські товари. Створено комісії для виготовлення плянів розбудови промислової продукції В. Британії та запроєктовано збільшення експорту до США й Канади. Передбачується більші інвестиції американського приватного капіталу в Англійю та її колонії. Фінансовим експертам доручено „проаналізувати факти і створити основу для наступних дискусій“. Британські делегати заявили, що Англійя докладе зі своєї сторони всіх зусиль, щоб поправити свій торговельний баланс шляхом зниження коштів продукції та редукції цін. Сер Стюарт Кріпе підкреслює, що конференція промостила шлях до економічної відбудови В. Британії і починається в майбутньому до виграння „холодної війни“ проти СРСР і його сателітів. Лондонська преса прийняла зміст комунікату з деяким розчаруванням. „Дейлі Геральд“, офіційоз лейбористської партії, вважає вислід нарад „цілком задовільним“, але вся консервативна преса занепокоєна тим, що уряд відкрив двері британській колоніальної імперії американському капіталові.

ВАЙКАВТ

Александр канадійський генерал-губернатор відкрив минулого четверга першу сесію 21-го парламенту Канади і накреслює у тронній промові таку урядову програму:

1) скасувати апеляції до британської Таємної Ради (Прайві

Кансїл) і зробити канадійський верховний суд найвищою апеляційною інстанцією;

2) схвалити заходи, які мають на меті надати канадійському парламентові право змінити конституцію без згоди британського парламенту;

3) скликати конференцію між доміняльним урядом і провінційними урядами;

4) розширити національний мейнканевий акт;

5) консолідувати оборонні сили країни.

Генерал-губернатор заявив, що з прилученням Нової Фулляндії Канада досягнула географічні межі, пляновані творцями конфедерації, і підкреслює значення Атлантійського пaktu, заключення якого зменшило небезпеку збройної агресії тоталітарного комунізму.

Посол Буавер у дискусії над тронною промовою зазначив, що зміна конституції відкриє шлях до цілковитої незалежності канадійської нації.

Сподіваючись, що теперішня сесія триває найменше 10 тижнів,

ЗАХІДНЯ

преса помістила минулого тижня „сензаційну“ вістку про нове рішення Сталіна, яке „розпиче нову епоху в післявоєнній історії Європи“. Москва — як твердять „гідні довіря джерела“ — має закинути політику дальшої колонізації сходу і середньої Європи за винятком Румунії і буде „консолідувати своє внутрішнє становище“. „Мирюлюбивий“ Сталін все був за розумінням з Заходом, але мусів поступитись перед більшістю членів Політбюро. Тепер він „переконав“ своїх „соратників“, що потрібно змінити в самих основах закордонну політику СРСР і вернутись до постанов ялтинської умови. Війна нервів проти Тіта — це тільки „стратегічний маневр“, який має прикрити відворот Москви на нові позиції. Рівночасно західна преса надає великого розголосу вістці про чергове масове переселення життів, греків, вірмен, лотишів та інших „інородців“ неслов'янського походження до складу УГВР щоб, крім діючих революційних сил, були заступлені й інші нап'ямці, бодай окремими їх визнавцями. В тих умовах це був одинокий спосіб здійснення цієї застави, і застосовання його доводить максимальні намагання якнайповніше реалізувати засаду залучення всіх сил і всіх середовищ. Очевидно, що в умовах, де існують і інші політичні середовища, що визнають революційну концепцію, як це має місце на еміграції, їх об'єднання в УГВР має бути реалізоване нормальним і повновартним порядком — через участь і представництво в УГВР за принципом організованости. В цьому полягає здійснення істотного спрямовання основних актів УГВР, максимальне в кожній ситуації.

Роля УГВР в українському визвольному русі

Щоб розбити єдність українського визвольного фронту в Краю й на еміграції, ворожа преса й преса деяких українських середовищ поширює баламутні вістки про „розбиття в націоналістичному таборі“ та створення під керівництвом ієрархії УГВР „модерної революційної ОУН сама заперече УГВР. Щоб уникнути змішаних неясностей, листимо урядок з брошури керівника ОУНр С. Бандери („Слово до українських націоналістів, революціонерів“) в якій з'ясовується роля УГВР в українському визвольному русі.

Головна роля УГВР в цілій українській визвольній політиці полягає в тому, що УГВР створилася, перебуває і діє на Українських Землях як найвищий революційний керівний орган у визвольній боротьбі українського народу, в протиставленні до окупантських і агентурних творів — „райхскомісаріату“, „генерал-губернаторського дистрикту“ та „уряду УССР“. Суть саме в тому протиставленні до ворожих експозитур на українських землях. Тим то в основних актах УГВР виразно поставлено правило, що УГВР перебуває в Україні. Діючи, на Рідних Землях як верховний орган революційно-визвольної боротьби народу, УГВР надає їй загальнонаціонального характеру, і ведуть не тільки революційно-визвольні організовані сили ОУН і УПА, але разом із ними цілий народ з одним загально-національним революційним органом на чолі.

Для того, щоб УГВР мала такий характер, в основу її побудови покладено засади представництва всіх самостійницьких політичних середовищ, об'єднання і координації їх дій. Ці принципи концентрації і координації цілої самостійницької ідеї — це підвалини, без яких УГВР не могла б виправдати свого призначення. Вони лишаються незмінними і в будь-якій ситуації мусять бути застосовані так, щоб знайти можливість-найповніше здійснення. В таких обставинах, коли діяло тільки націоналістично-революційне середовище, а інші політичні напрямки не виявлялися активно, прийнятий був принцип індивіду-

дження з прикордонних областей в глибину Росії. Дивно, що ніхто з них не згадується про депортації сотень тисяч українського населення, зате знову і знову читаємо, як „російські селяни“ гинеють масово з голоду 1933 р. в „південних районах СРСР“. Зрештою промовчування визвольних змагань українського народу назежиться на заході вже від давня до „добраго тону“, а один впливовий американський журналіст записував ще недавно боротьбу УПА на conto „героїчного і самооболубного російського народу“. На думку лондонського „Обсервера“, в склад СРСР входять тільки „російські етнографічні території“, а західні держави „не зацікавлені в тому, який режим вважають за найкращий народ Росії“. Міт про „миролюбного Сталіна“ і пропаганда за „єдину — неділїмую“ — це все, чим годують своїх читачів більшість англійської і американської преси після трьох літ „холодної війни“.

МИНУЛОГ

п'ятниці перед „народним трибуналом“ в Будапешті вже розпочався процес проти Ляско Райка, колишнього міністра закордонних справ Мадярщини, і сімох інших обвинувачених, якім мадярський комуністичний уряд закидає „змову проти республіки“ державну зраду. Процес відбувається за пляном, заладженим його аранжерерами. Ляско Райк уже першого дня розправи „признався“ до всіх своїх „злочинів“, включно з підготовкою збройного перевороту. Зізнання обвинувачених виказали невдознаєно що метою процесу є не тільки ліквідація підсудних, але перш за все компромітація Тіта, якому Райк закинув організування проти советського руху в усіх сателітних державах, приготування до збройної інвазії Мадярщини і провакцію прикордонних інцидентів з Болгарією. Тітові приписано також вину за розгром комуністичних банд в Греції і представлено його як „імперіаліста“, що зазіхає на „незалежність“ Албанії. В дальших своїх „ревалюційних“ Райк „признався, що від 1945 в був шпигуном на службі США які обіцяли Югославії і Мадярщині свою допомогу. Також інші підсудні заявили, що їхньою метою було вогнення теперішнього блоку під проводом Тіта. Всі обвинувачені представляли Бігдорський режим, як агентуру американської розвідки і зазначили, що між ініціаторами „змови“ важливу ролю відіграли Вінстон Черчіл і його син Рендолф Мадярська преса твердить, що підсудні були „сліпим змарядям“ і заявляє, що присуд, виданий трибуналом в Будапешті, буде „моральним виуроком смерті для Тітової кліки і англо-американських паліїв війни“. Ньюйорський „Тейблет“ підкреслює в своєму коментарі, що „суд“ над Райком, перевердений після реценту спеціаліста від монстрпроцесів Вишійського є черговим брутальним і цинічним насміхом над почуттям справедливості цілого культурного світу.

НОЖИЦЯМИ ПО ПРЕСІ

„FARMAND“
Нарезський журнал помістив статтю свого спеціального кореспондента п.з. „Криваві статистики“, присвячену масовим маніфестаціям у Німеччині, що їх організував АБН:
Організація політичних біженців з східної Європи — АБН — недавно на одній маніфестації у Мюнхені ухвалила резолюцію, що-агелє до ОН, щоб прийняти успішні заходи для припинення більшовицького терору в окупованих країнах східної Європи. В резолюції полано перегляд жерть комунізму в різних окупованих країнах...

Цей список не повний. Сотні тисяч людей в Албанії, Румунії, Польщі, Австрії, Німеччині й інших країнах, про які тут не згадується, перебувають у концтаборах і тюрмах. Іхня доля — це свідство сорому швілізації нашого віку. Я високі мусять бути однак шифри жерть комунізму, щоб ОН і цілий швілізований світ врешті пробудились і розпочали ефективну дію?

„CROATIA PRESS“
Хорватське пресове агентство, що видає свої бюлетені на еміграції, з'ясовує дні останній промови Тіта:
„Після того Тіто в дійсності зробив заклик до болгарів і албанців підняти повстання проти Комінформу. Він висловив наїлю, що прийде день, коли болгарський народ

„ІЛ ТЕМПО“

Незалежний італійський щоденник у своїй споденції з Фракфурту описує жалітну долю італійських полонених в російському полоні:
Більше чотирьох років жив я в Росії як полонений. Бачив, як умирають тисячі мої товаришів з зброї. Тільки закладаючи війни ввійняткові фізичній та моральній своїм вернутись сідати в стіни моєї рідної землі, на радість матері. За знаю з власного досвіду, як жахливе животіння тих що полонені в руки росіїв. Ось несподівано в Калюжі в Києві говорив я з Вашим земляком, що їх несподівано затримано на совєтській території. В Італії ніхто не знає про їхню долю стоку й тасму історію.

ЛІТЕРАТУРА ○○○ НАУКА ○○○ МИСТЕЦТВО

Поезія й життя

З приводу збірки І. Качуровського „Над світлим джерелом”.

У нашому, занадто прозаїчному віці мало кого цікавить поезія. Але з увагою слідкуємо за газетними сензаціями: удосконаленням атомової бомби, оголошеннями про прибуття консула для набору „ароторенних осіб”. Дійсність життя — це оголошення про прибуття консула й сувору, в ній нема трішки поезії. З такими думками в відрив збірку поезій Ігоря Качуровського „Над світлим джерелом”. Справді — що нового можна мені ця збірка? Вона літературно збільшує мій сум з втраченої батьківщини, гиркоти моєї свідомості, що жодна заокеанська поезія не потребує поетів, що для творчості техніки настав вік розквіту, що кримінальний роман і фокстрот стали цвітінням мистецтва. — Хіба я в цій збірці відкликати на мене протиріччя життя?

Перед вашими очима картини: прохляді нафарбовані дівчата в чоловічих штанах, вичливлені в душі поліцаї, ваші вуха зачухані гоміні різноколіоровою юрбою. І ось ці картини змінюються контрастом: в готичному соборі сидять три самотніх бабусі. І філософськи над цим жалюливим контрастом нашого віку, поет кидає облітлі гиркотою сумніву:

Чи не стане сил у тебе, одинокого,
Скарбницю духа в чужині підперти?
Великий поет знову повертається
до стовпів оформленні до рядків.
Нова доба стира сліди карбованих
Старих культур на золотосіяних
гранях.
На вулиці дівчата розмальованих,
Бриді дівчата в чоловічих
штанах. —

Вас цілком погоджується з цими симпатіями цілком по Ігорю боші, Ви відчули те ж саме, але більш туманно, більш сухо. Тут цей занепад духа змальовано сміливо, ясно і блискуче-ясно.

Ця здібність пильно вдивлятися в життя і відрізняти в ньому протиріччя вигідно виділяє І. Качуровського серед сучасних мо-

лодих українських поетів. Ось малюнок — душевних переживань закоханого юнака. Про його кохану йде погана слава, в його душі буяє ненависть, він викреслює любов зі свого серця.... Але досить йому знову побачити красу любовної, щоб сила цієї краси зламала його волю й примусила забути про ненависть. Розум засуджує — серце любить — так протиріччя, що його ми часто зустрічаємо в житті людини. І якщо ця поезія названа підкреслено „З чужого серця”, то це ні в якій мірі не переконує нас, що самому поетові не знайомі протиріччя. Ось він порівнює дві картини:

В сріблстім світлі верховини
білі,
Каміння неживе.
І котить їнн зеленуваті хвилі,
Мабуть тепер на нашій Україні
І місяць в них плыве.
Черемуха цвіте,
Під тінню верб ставки-озера
сміє,
Латаття золоте.

Кожен з нас може замислитися: чи маю я право любити тирольську красу, захоплюватися нею? Чи не буде це естетичною зраддою по відношенню до моєї батьківщини? Але таке питання може за дати розум, можливо, обмежений розум, а серце... серце підказало ці чудові рядки:

Краса не своєю чи чужою —
Вона лиш одна.

Гідне уваги тут не те, що ці вірші афористичні (афоризм може бути і вузько-національним), а те, що вони всеохоплюючі, загально-людські.

Маючи на увазі, що знайдуться супротивники висловленого мною погляду, нагадую їм, що Фавст і Вертер у Гете знамениті не тим, що вони німці, а тим, що силою генія вони поставлені вище національних рамок, як загально-людські образи, інакше в Азії, очевидно, ніколи б не зацікавилися ні Вертером, ні Фавстом. Так само і в Шекспіра: його герої цікаві не тим, що вони в більшості випадків англійці, а тим, що вони перш за все люди. І коли ми читаємо про Дон-Кіхота, то чи конче палять, що він єспанець?

Всі ці приклади приведені не для того, щоб порівнювати особистість Ігоря Качуровського з геніями, а для того, щоб підкре-

Проблеми дитячої літератури (продовження)

презентовану в дитячому фольклорі колісковими піснями, в яких виступають персоналізації сну, дрімоти та звірята з найбільш чого оточення малої дитини.

Народня інтуїція, мистецький смак і вміння підійти до дитячої душі зробили ці твори літературними шедеврами, від яких учаться писати для дітей т.зв. „дитячі письменники”.

Перший український письменник, що писав твори, призначені також дітям — це **Марко Вовчок** (Марія Марковичева). Її твори діджали високої оцінки від своїх, а ще вищої від чужих. Вони ще й до тепер не втратили своєї виховної та мистецької вартості. Оповідання „Ведмідь” (інш. заголовок „Сестричка Мелася”) виходить якраз тепер друком. На еміграції появилася черговим виданням Марковиччина „Маруся”, де маленька героїня з великим серцем, повним любові до України, віддає себе на службу визволення рідного народу. Це оповідання ще в минулому столітті ввійшло на список виховних лектур для французької молоді і дочекалося у французькому перекладі. Стала 34 виданим! Героїзм української дівчини Марусі ще й сьогодні чить дівчатам старої французької нації служіння рідному краю.

Шевченко не писав окремо для дітей, хоч багато писав про дітей.

слити наступну думку: те, що пліне в генії нігарським водоспадом, у молодого поета блищить дрібною краплиною роси. Але хіба в краплині роси не відбивається сонце?

Але і тоді, коли поет торкається наших вузьких біженських тем, коли він малює переїдени ми шляхи, і тоді він залишається нам близьким і дорогим, бо в цих рядках звучить наше сучасне гостре горе:

Про що журитись? Все твоє майно —
Стара валізка на чужому возі.
Ти все лишив або згубив давно
Десь по дорозі.

І ви згадаєте скрип возів, грязь доріг, гуркіт канонади і той настрій, той стан душевного отупіння, що його так влучно висловлює строфа:

Нема думок, замерли почуття,
І на душі холодна порожнечка.
Здається, ніби все твоє життя
Це тільки втеча.

І скрізь особливою силою позначені ті рядки, що торкаються не якихось символічних позакармностей, а того, що відбувається біля нас на землі. Ось дід, що їсть сонячник.... Від нього, від цього діда, що пережив два заслання, віє глибоким оптимізмом, який можна зустріти тільки в сильному народі. Він вірить, що темним силам всього не знищити, подібно до того, як косі не скосити поля до останнього колоса. Він не згадує про страхіття концтабору, для нього важливим є перш за все щасливий вихід:

Тільки двічі я втік уже, брешете,
І з Архангельська і з Колими.

А хто з нас, прочитавши поезію „Хтось махнув...”, скаже, що це не про нього?

Але втеча від дротів Колими не рятує від дротів остівського табору, від образливої погорди „надлюдей” до „остів”:

Коли реве алярм, вони рудого
пса
Ведуть до бомбосховища з кімнати
Мовляв, у псові расова краса,
Бо це створіння півсліпе й кудлате.

Варто відзначити гнівний патос цієї поезії.

Про носіїв „надлюдської” культури добре сказано в іншій поезії: „Коли вони Тургенева подерши”... і наступні рядки.

Психологія представника, „вищої раси” розкривається в поезії

„Зеебах”. Найбільш енергійно не нависть до надзлочинців виявилась в перекладній — з Юліана Тувіма — поезії „Відозва до псів”
І все таки влада двох по-різному забарвлених тиранів не вбила в поеті надії, що знаходить втілення хоч би в цих, прикритих прозорою печаллю рядках:

Чи ж прийдеться, краю мій, коли нам
Дочекатись пізньої весни?

Сонети доводять нам, що автор прекрасно володіє цією формою, але все ж, не дивлячись на драматичність тем, вони виглядають якимись блідими. Динамічність дії в „сніжних сонетах” заморожено. Можливо, форма сонета більш підходить до спокійного філософування, ніж до відтворення напруженої дії.

На закінчення нам хочеться спинитись над поезією, що влучно відбиває одне з тих протиріч, на які так багата психіка людини:

Як це добре, що ти не зі мною
Що, згадавши про постать дівочу

Я малюю її неземно,
Уявляю такою, як хочу.

Перше вражіння від цих рядків, можливо, не зовсім позитивне. Ви замислюєтесь: чи не є автор егоцентриком, чи не ставить він власну особистість на п’єдестал, щоб любовуватись самим собою? Може бути, що він зовсім не любить, якщо його любов не захоплює в такій мірі, щоб він бажав побачити кохану? Може бути, що це холодне міркування розуму, не зігрите бажаннями серця? Але згадуючи намальованих дівчат в чоловічих штанах; згадуючи, що дівчину, яка п’є з циганами („З чужого серця”), серце може любити всупереч розумові, ви мусите погодитись, що це серце, а не розум, підказало такий непрактичний вихід із заплутаної в протиріччях дійсності: бажання продовжити розсудку в ім’я того, щоб не затемнити радісного, захоплюючого почуття любові. Хто зна, які несподіванки може нам принести життя, воно не гарантує від розчарувань. Лише мрія може збе-

КУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРІ УНІВЕРСИТЕТІ В ТОРОНТІ

Відділ слов’янських студій при торонтонському університеті організує вечірні курси української, російської, польської та чеської мов (оплата 15\$ дол.) і курси слов’янської культури й історії (оплата 10 дол.). Кожен курс триває сорок годин, дві години вечером раз на тиждень.

Українську мову викладатиме проф. д-р Юліан Генік-Березовський. В інтересі українців — громадян Канади і новоприбулих — є взяти численну участь в цьому курсі української мови не тільки з традиційного ентузіазму до рідної мови, але передусім для кращого вивчення її.

Навчання починається 11 жовтня.

Читайте, передплачуйте, поширюйте!

Літературно-Науковий Вісник,
місячник літератури, науки, мистецтва і суспільно-громадського життя.

Набувайте в українських книгарнях, кольпортерів, або в представника на східню Канаду
P. SHARYDZAK
39 Albany Ave, Toronto, Ont.

регги нетлінним очаруванням першого почуття любові. Платонічне почуття любові в наш вік — рідкий виняток. Тим більша авторова заслуга, якщо він (автор) зумів цей рідкий виняток змалювати правдиво й життєво.

В своїй рецензії я не маю змоги проаналізувати цілу збірку І. Качуровського, але здається, цей не обов’язково.

Важливо підкреслити, що, за винятком, можливо, однієї поезії („глибина і дно злотопідчан”), всі інші речі сприяють вихованню почуття і шліфуванню етики. Збірку можна і треба рекомендувати молоді.

А. Соняшниченко

Т. У. С. при Православній Громаді в Торонті
— влаштує —
ВЕЧІРНІ КУРСИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
Навчання двічі на тиждень
Викладатиме кваліфікований педагог **Остап Горчинський**
ПОЧАТОК НАВЧАННЯ 1. XI. ц. р.
Запис щоденно в канцелярії Громади

Роман Завадович

Проблеми дитячої літератури

(продовження)

Дитяча література до революції 1917 року.

Те, що називаємо дитячою літературою, чи власне літературою для дітей і молоді, почалося в нас приблизно в 2-й половині минулого століття. Коли література для дітей існує в нас приблизно 9 століть, то література для дітей не має ще й 100 років. Але, те що діти можуть читати або принаймі слухати, існує в нас споконвіку. Це твори, що належать до усної народної поетичної творчості, яку називають також народною поезією або фольклором. Велика пайка того, що створила народна поезія, підходить дітям. Це рядки чудових казок, байки, легенди, що народилися в душі народу, який дивився на світ і природу очима дитини і сприймав своє оточення так безпосередньо як діти. Фантастика, надзвичайність героїв, чудовина, її розум (хоча б це була тільки хитрість), сила і влада — все це складається на твірну притягальну силу, що до всього своєю душею і любов’ю відкриває дитячий світ. На дні його чудовані дивами світу душі — щойно перші думки бажання оволодіти природою, і він втілював свої мрії в постаті й подвиги велетнів, обдарованих надзвичайною силою. Сюди належать заповідки і словно-рухові гри, такі багати на драматичний елемент. Діти не менш люблять і лірику, ре-

Все ж таки в його літературній спадщині знаходимо твори або й фрагменти з яких можна скласти книжечку для дітей, яку в нас звичайно називають „Малим Кобзарем”.

Степан Руданський. лишив нам легку, а передовсім веселу лектуру, свої приказки „Співомовки”, яких спора пайка надається на дитячу лектуру, а також збірки народних легенд.

Не забули про дітей і батьки нашої повістєвої прози. **Ів. Левицький** та **Панас Мирний.** Перший лишив їм казку „Запорожці”, другий прагнє оповідання „Морозенко”, в якому цей чудовий знавець людської душі поєднав реалістичний і фантастичний елемент в одно гармонійне ціле.

Нарешті в 50 роках мин. століття з’явився письменник, що приєднав дитячій лектурі більш як привагідну увагу. Це теплий у настроях, лагідно всміхнений і добрий **Леонід Глібова.** Пам’ятають його віршички, віршовані загадки, ліричні поезії й байочки дорослі вже тепер читачі львівського „Дзвінка” — першого серйозно задуманого й редагованого журналу для дітей. „Дзвінок” виходив від 1890 — 1914р. і в розвитку літератури для дітей він спричинив справжній злам, гуртуючи письменників і виховуючи численні кадри читачів серед дітей т.зв. середньої суспільної верстви. Його основником був педагог і етнограф **Володимир Шухевич**, а редакторами **Ол. Барвінський**, **Константин Малицька** та **К. Гриничева.**

Слід би тут підкреслити незвичайно радісний факт: на сторінках „Дзвінка” з’являються твори непересічних письменників: **І. Франка**, **М. Коцюбинського** і **Л. Українки.** Присвячуючи частину своєї творчості потребам молоді, ці письменники підкреслили велику вагу, яку має в духовому процесі народу - нації виховання молодого покоління засобами мистецького слова. Вони підняли дитячу літературу на висоту, яку й по сьогоднішній день навряд чи вдасться перевищити. Я не хочу тим сказати, що ця література в нас справді дуже висока й багата. Але серед того, що написано пізніше, мабуть небагато найдемо творів, що були б гідні спочити на тій самій поліці, що авірчиний епос „Лис Микита”, збірка казок „Коли це звірі говорили”, „Дон Кіхот”, „Абу Касимові Капці”, чи „З перкут”. Навіть така відома дитяча дитини з дошкилля казка „Ріпка” — це дорогоцінна перлина, що може бути для інших письменників цілою показовою лекцією, як треба писати для найменших. Франко — прекрасний знавець дитячої і юнацької психіки. Свідчать про це оповідання, в яких так багато автобіографічного матеріалу з його дитячих літ: „Малий Мирон”, „Грицева шкільна наука”, „Мій злочин”, прекрасний психологічний малюнок „Під оборогом” і ін. Нам не треба забувати, що в лавровім вінку Франкової слави на кількох листках складаються, власне його твори для дітей

Один з найкращих стилістів довоєнної літератури, **Мих. Коцюбинський**, дебютуючи на літературній ниві, дарував дітям кілька

прегарних оповідань. Скільки ж то дитячих сліз пролилося над „Маленьким грішником”! Як зворушує дитяче серце переживання „Хариті” або як хвилює його пригода малого хопчика серед снігових заметів в оповіданні „Ялинка”! Герої Коцюбинського — не випещені, добре одягнуті і нагодовані хлопчики й дівчата. Це все маленькі трудівники, що стають поруч своїх батьків до боротьби в твердому долею.

Леся Українка, що виступила сама на літературну ниву дванадцятилітньою дитиною, лишила в спадщині дітям трохи лірики у збірці „На крилах пісень”. Вона сплітає факти суворої дійсності з казково-фантастичними елементами в казці про „Оха - чародія”. Добрим знанням дитячої душі і правильним підходом до неї відзначається її казка „Біда навчить”. На еміграції вийшла збірка **Лесиних творів для дітей** п.з. „В дитячому крузі” (Авгсбург 1948).

Борис Грінченко працюючи на всіх ділянках в найчорнішу добу реакції, багато зробив для молоді. Коли друкувати для молоді по-українськи було законом заборонено, вмів і на те найти раду. Писав для дітей, додавав любовні сценки, щоб вивести в поле цензури, а потім любовні сцени відкидав і виходила книжка для дітей. З перекладом „**Робінзона Крузо**” **Грінченко** чекав 11 років на дозвіл цензури. Лишив нам оповідання про героїчну любові між осиротілими дітьми. Діти завдячують йому збірки казок.

(Далі буде)

Підземна Україна

(Докінчення зі стор. 3)

цінні часописи Москви не можуть про УПА написати. Тим дали б світові потвердження слабости „советсько-російського строю” в ССРСР. Зате перегляньте локальну пресу в Україні, то побачите, як вона розпривається з українським визвольним рухом, з ОУН, УПА, УГВР. Був час, що для пропагандивного поборювання того руху було zaangażовано Московію визначніших українських письменників, а особливо О. Вишню. Він редагував „Червоний Перець”, в якому висміював цілу підземну Україну, а згодом видав книжечку-збірку фейлетонів п. з. „Самостійна дірка”, в яких сатирично оспорював, хоч доволі невдало, саме революційну ОУН, УПА й УГВР, які „перебувають і скриваються в лісових кривках” і там творять „самостійну”.

Описи кривок УПА появлялись дуже часто в советській пресі в Україні. Нпр., опис підземного шпиталю УПА з операційною залю, аптекою, залами для недужих, вентиляцією, кухнею тощо подавано за совето-українською пресою теж у совето-польській. Виявилось, що українські повстанці дуже винахідливі, а їхні землячки-кривки мають різні й численні форми. Загальною ознакою усі вони відповідають трьом основним вимогам: безпеці, гігієні побуту й гігієні праці. Про те багатство форм конструкції свідчить такий факт, що на вишколі МГБ-істів у Станіславові, що спеціалізувались у відшукуванні кривок, подали курсантам до відома, 76 різних, знаних інструкторам конструкцій кривок. Очевидно, мова йшла про такі кривки, що їх було розкрито в ході акцій МГБ проти УПА.

Отже: чому МГБ і советська преса займається тими справами та вишколює спеціальні відділи для поборювання підземної України, якщо, згідно з твердженнями „У. Життя”, „У. Щоденних Вістей” і „Світла”, УПА є видимою еміграційною редакцією?

Тільки велика ідея...

Щоб мати краще уявлення про землянку УПА, подам короткий опис одної кривки, що її ворог вже розкрив і знищив.

Приміщувалась вона під горбком над досить глибокою річкою. Горбок був покритий лісом. Від сторони річки викопано печеру, в якій могла приміститися одна людина. Згодом її розширено так, що можна було в печері вільно стояти. Це коштувало велетенського вкладу праці людей, які не розпоряджались жадними механічними засобами для такої праці. Викопувану землю скидувано

до річки. Печера поширювалась постійно, розгалужувалась і простягалась під горбком. Коли була вже готова, то мала 6 кімнат, висотою 2 метрів з половиною: магазини 2X4 м., спальня 2X4 м., кухня 2X3 м., канцелярія 2,5X3 м. міміографне звено 2X3 м. та кльозет з відпливом у річку. Всі кімнати були сполучені коридорами, якими можна було зовсім вигідно перейти. Стіни кімнат і коридорів були з дошок і обліплені білим папером. Вхід до кривки був від сторони річки. Треба було підждати човном і біля корча був добре замаскований вхід до печери. Запасний вхід був недалеко в лісі та лущився підземним коридором з головною землянкою. Біля входу й виходу були закладені міни. У випадку відкриття кривки ворогом, залога висаджувала міни, щоб зчинити серед ворога паніку та не дозволити йому розкопувати кривку. В цей спосіб залога могла притримати ворога до ночі і тоді, або у крайності навіть серед дня, пробиватись з оточення.

Кривку освітлювано карбідними лампами, чого однак не треба вважати правилом, бо багато кривок мали нафтове, а декілька навіть електричне освітлення. Варено вночі, влітку в кухні на дровах, зимою на спиртових кухонках, бо сажа осідала на стіну і це могло зрадити місце кривки. Вентиляція кожної зали була зов-

сім забезпечена щільними.

Будова кривки зайняла три місяці часу, але згодом вже будовано кривки на дві кімнати вже продовж одного тижня. Кривка, що її я описав була приміщенням пропагандивного асередка одної з округ УПА, і була вершком кривки Івкарської техніки, так сказати б „модель 1944/45 рр.”. Новіші зразки визначались куди більшою винахідливістю, як ось, нпр., шпиталь на Хрещатій, не згадуючи вже про шпиталь у Трухонові б. Стрия, що визначався повним комфортом. Коли росіяни заводили тим шпиталем, то були безмежно здивовані прецизністю будови та винахідливістю повстанців. Цим шпиталем командував лікар УПА — жид, що мав псевдо Кум; він застосував у влаштуванні цього шпиталю всю техніку, яку розвинули жиди в будові кривок під час німецького переслідування.

Однак про вислід праці при будові кривок, про їхню цінність ринку і ринка досі наставлення волюта УПА: його героїзм, жертвенність та велика ідейність. Треба згадати вислів одного з совето-польських старшин, що оглядав здобуту землянку УПА: „Тільки велика ідея, що окрило життя цих людей, може дати силу, винахідливість і витривалість у праці й боротьбі тої підземної нації...”

Так! Підземна Україна всупереч бажанням і намаганням ворога живе великою ідеєю — відновити українську незалежну державу — і продовжує боротьбу за неї”.

ПРИ ПОЛАГОДЖУВАННІ СПРАВ В УСТАНОВАХ, ЧИ ПІДПРИЄМСТВАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „ГОМОНІ УКРАЇНИ” ПРОСИМО ПОКЛИКАТИСЬ НА „НАШУ ГАЗЕТУ”.

ВИТАЙТЕ НОВОПРИБУЛІ
ПОМОЖУ СПРОВАДИТИ ВАМ РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ МАЛИМ КОШТОМ ДО КАНАДИ.
Виеднаю Вашим дітям допомогу. Нотаріальні документи Афідавіти, Перміти, Шифкарти, висилаю пакунки і гроші рідним.
Звертайтеся до мене в усіх справах, які лише маєте до полагодження.
DMYTRO GERYCZ, Notary Public,
706 McIntyre Bl. Winnipeg, Man.

Д-р П. ГУЦУЛЯК
ДЕНТИСТ
Відкрив свою канцелярію
Room 270 Physician & Surgeons Bldg.
86 Bloor St. West, (близько Бей). Toronto, Ont. — Tel.: K1. 672
Вечорами тільки за замовленням.

СЕМЕН МАЦЬКЕВИЧ
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
Полагоджує продаж нерухомостей та торговельних підприємств на терені Торонта
85 Richmond St. W. Toronto, Ont.
Phone: WA. 8828

НА ЦЕЙ СЕЗОН
Замовляйте чоловічі й жіночі одяги в українській кравецькій майстерні
В. ВАЛІГУНА
Phone: WAverley 8118
В. W. CUSTOM TAILORS
672 QUEEN ST. W. — TORONTO, ONT.
● З найкращих англійських матеріял
● По уміркованих цінах
● Даємо пробу й ручимо за роботу
● Виконуємо перерібки, чистення й направи.
Гостей із поза Торонта просимо відвідати нашу майстерню, оглянути пробки матеріял та переконатися про наші ціни. Загостіть до нас, а не пожалуйте труду.

Іван ЯРЕМКО, Б. А.
АДВОКАТ І НОТАР
Заступає в справах цивільних, кримних і розводних.
Suite 305, Manning Chambers
414 BAY ST., (cor. Queen)
Office: AD 0630 — Res.: ME 5829

Д-р В. ЖІНЧИШИН
B.A., B.E.D. M.D. L.M.C.C.
ЛІКАР І ОПЕРАТОР
приймає в год. 2 — 5 і 7 — 9
386 BATHURST ST.
TORONTO, ONT.
Ph.: WA. 1344

В. ГУМЕНЮК, Б. А.
АДВОКАТ І НОТАР
Заступає в справах цивільних, кримних і розводних.
Тел. мешканця: MO. 6791
371 Bay St., — AD. 3981
Off. 406 Continental Life Bldg.

X-RAY X-RAY
Д-р І. ВАХНА
ДЕНТИСТ
Dr. ELIAS WACHNA
Dentist
386 Bathurst St., Toronto, Ont.
Telephone: EL. 6515

Під увагу: БАТЬКАМ, СВЯЩЕНИКАМ І УЧИТЕЛЯМ!
ДІТИ — ЦЕ НАШЕ МАЙБУТНЄ — РЯТУЙМО ІХ!
в кожній хаті й школі,
в руках кожної дитини
повинен бути:
„Мій Приятель”
одинокий місячний журнал для всієї української дітвори в Канаді й Америці.
МІЙ ПРИЯТЕЛЬ: має стати заборолом проти асиміляції через науку й виховання нашої дітвори в українському дусі.
Просимо зараз виповнити цю картку, віддати її та прислати на адресу:
MY FRIEND, 49 Kennedy St., WINNIPEG, Man., Canada
Залучую \$1.00 на річну передплату „Мого Приятеля”.
Ім'я дитини
Адреса
(в англійській мові)

Д-р Євген ГУМЕНЮК
ДЕНТИСТ
567 Bathurst Street
(bet. College & Ulster)
Tel.: RA. 8303 — Toronto, Ont.

Д-р Іван КУЧЕРЕПА
ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
Урядові год. 1.30—3; 6.30—8
268 HIGH PARK AVE.
p/n ANNETE ST.
(близько Dundas St.)
TEL.: MU. 3453

Дійсна величина книги
7 X 10 X 2, 1/2 цалів.
Має до 1.000 стор. друку і околом 600 ілюстрацій.

НЕ \$12.00 а тільки \$10.00
коштує для ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
видання І. Тиктора.
Появиться в ЖОВТНІ ц. р. ЦІЛА,
ГОТОВА І ОПРАВЛЕНА, як на образку.
Спіштій з передплатою (висилати можна також ратами), бо ПО ВИХОДІ З ДРУКУ коштуватиме \$12.00
Замовлення і гроші посилати на адресу...
IWAN TYKTOR, Publisher, P. O. Box 3597
Winnipeg, Man., Canada
В-во приміщене у Вінніпегу, прн: 834 1/2 Main Street

J. KOSTEK
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
допоможе Вам купити або продати хату, фарму, готель, крамницю, підприємство та інше.
Зголошуйтеся до нашої нової канцелярії на 556 Bathurst St. Toronto, Ont. (пів ब्लюку від College St.), або до старої канцелярії 168 Gladstone Ave., Toronto, Ont.
Phone: KE. 6585

ПЕТРО КУШНІР
НОВОПРИБУЛИЙ ЮВЕЛІР, ГОДИННИКАР
ПРОДАЄМО: годинники, перстені та інші ювелірні вироби.
НАПРАВЛЯЄМО: годинники всяких марок (європейські та інші) та виконуємо всякі ювелірні роботи. (всі роботи гарантовані на рік)
Телефони: Крамниця: WA. 8890
Мешкання — K1. 9932
PETER KUSHNIR
Jeweller
559 1/2 Queen St. W. Toronto, Ont.

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА МОЛОЧАРНЯ В ТОРОНТІ
ROGERS DAIRY LTD.
ДОСТАВЛЯЄ: молоко, сметану, сир, масло і маслянку до хат
Замовляйте телефоном: JU. 7193
Говоріть по-українськи.

70 ЛІТ ЧЕСНОЇ ОБСЛУГИ
HARRY R. RANKS Co.
FUNERAL DIRECTORS
455 QUEEN ST. W. — TORONTO, ONT.
Telephone: WA. 5370
ВАСИЛЬ ЗАЛИЩУК — ВЛАСНИК

УКРАЇНЬСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
КАРДИНАЛ І СИН
366 Bathurst St. Toronto, Ont.
Проти Шпиталю
Telephone: WA. 9954

3 українського життя

ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

1 і 5-го вересня відбувся у Нью-Йорку великий збір української молоді США і Канади, що об'єднана в Лізі Української Молоді Північної Америки. Це вже 12-ий з черги з'їзд Молодіанської організації, яка налічує коло 50.000 членів, розповсюджених в цілому ряді містечок і товариств.

Цьогорічному з'їзду взяло участь понад 800 делегатів. На програмі нарад були справи організації, проблематика культурної освіти і виховання молоді взагалі і дискусії над окремими проблемами. Була обговорена справа про вільну українську молодь в Україні. Українська молодь висловилася проти дискримінації, яку в Україні зазнають українські громадяни з країною походження і свою готовність доповнити свою готовність до повневоленій Україні. Зокрема відмічено потребу плекати культурні здобутки на американському континенті. Непомованість Америки про ук-

раїнську справу — це вина українців США і Канади, — стверджували делегати з'їзду. Тільки великим спільним зусиллям на всіх відтинках суспільного і політичного життя, в усіх середовищах Америки, а передусім в університетах і коледжах, де зосереджується духове життя країни, можна буде не тільки познайомити американську суспільність з українською проблематикою, але з успіхом допомогти справі визволення України.

На з'їзді були прийняті представники українських громадських установ в США, які теж виступали в дебатах. Треба сподіватись, що організоване життя української молоді США і Канади прохідиме і буде розвиватись в дусі прийнятих постанов на з'їзді і що та молодь — уродженці США й Канади — і на далі зберігатиме духовий зв'язок з Україною та поспішатиме з конкретною допомогою визвольній боротьбі українського народу.

СТВОРЕНО ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

12-го ц. м. відбулись другі сходи українських мистців м. Торонта в приміщенні Православної Громади 404 Бетрист вул. В продовженні дискусії з попередніх ініціативних сходів присутні односторонньо ухвалили закласти Товариство Українських Мистців, яке об'єднувало б наших професійні мистецькі сили з давноприбулої і новоприбулої української еміграції. На зборах вибрано Управу до якої увійшли проф. Березищев — голова, п. П. Черняк заст. голови, В. Гринох і п. Л. Олійник — секретарі. В дальшому обговорювано організаційні справи Товариства та план праці. Наступні збори відбудуться 22 вересня о 8.30 год. в тому ж приміщенні що й попередні. Управа Товариства просить усіх українських артистів, мистців, та студентів вокалу, музики, малювання і т. п. прибути на чергові збори.

В. Р. Г.

СВЯТО ЗБОРІ В ЕДМОНТОНІ

У неділю 4-го вересня ц. р. заходами місцевого осередку Спілки Української Молоді влаштовано в приміщенні Українського Народного Дому святочну академію з приводу здобуття Києва з'єдиненими арміями УНР і УГА 31-го серпня 1919 року.

На програму свята склалися точки у виконанні мішаного хору під диригентурою п. О. Богоня, доповіді п. М. Микуляка і декламації Л. Садецької та Д. Мурички. Сценічне оформлення п. В. Залуцький.

ТЕЖ ЮВІЛЕЙ

(Б.І.). З нагоди 25-ліття опублікування на сторінках „Правди” (квітень-травень 1924 р.) твору Сталіна „Основні Ленінізму” совето-українська, а тим більше центральна російська преса присвячує тій справі багато місця. Спеціально підкреслюється, що в цій праці „стисло, чітко, з кришталевою ясністю охоплено все ідейне надбання більшовицької партії, глибоко показано велике мобілізуюче і перетворююче значення передової революційної теорії” і т. і. Хвалять на всі заставки. Однак найцікавішим у цьому є не хвальби, тільки тираж цієї книжки.

За даними Книжкової Палати УРСР, які охоплюють час по 1948 рік, книгу Сталіна „Питання Ленінізму”, де й поміщено той небувалий твір „Про основи Ленінізму” було видано в Україні 24 рази загальним накладом 2,129,000. З того — українською мовою видано її 23 рази загальним накладом 2,123,000. Крім того видано окремих виданнях „Про основи Ленінізму” 13 разів з загальним накладом 359 тисяч.

Для ілюстрації можна пригадати, що загальний наклад творів Сталіна, виданих в Україні від 1917-1948, становить повних 37 мільйонів примірників. До цього треба ще додати збірки окремих творів Леніна і Сталіна, що їх видано 37 разів з загальним накладом 1,120,000. Українською мовою вийшло вже 8 томів творів Сталіна з загальним накладом 800 тисяч.

Так, отже, маємо далеко повну картину тої „духової поживи”, якою кормиться десятки і сотні тисяч учнів середніх і високих шкіл, про число яких так багато звітується в советській пресі.

Григорій Стецько з Кам'янець Подільської області, Ново Утицького району, розшукує рідних і знайомих.

Листи слати на адресу:
**Ukrainska Sallskapekt Box 32
Stockholm 1 SVERIGE**

Гладун Богдан розшукує Осипа ДЯЧИШИНА і односельчан з села Черче, повіт Рогатин. Прошу писати на адресу:

**St. Nurse, Gladun Bohdan
Abergele Sanatorium
N. Wales, England.**

КИМНАТА ДО ВИНАЙМУ

Умебльований покій для самітньої жінки.

422 Salem Ave. N.
corn., Davenport — Davenport
Зголошуватись від год. 6-ої веч.

Справа Українського Вільного Університету — справа всіх українців Канади й Америки

Наша вільна від чужого українському духові гнету висока школа, Український Вільний Університет, опинилась в дуже скрутному матеріальному стані. Грушева реформа, що її переведено в 1948 році на землях Західної Німеччини, позбавила велике число нашої студіюючої молоді можливості оплатити початі студії. Це відбулося теж на матеріальних засобах Українського Вільного Університету, що підставою його утримання були саме вплачувані студентством оплати.

Чи маємо допустити до того, щоб єдиний у світі Український Вільний Університет закінчив піля свого двадцятип'ятилітнього існування своє високе післанництво вишколювати українську молодь в дусі гуманізму, християнського світогляду й демократії? Сотні української молоді, що завдяки існуванню Українського Вільного Університету мали змогу набувати і поглиблювати своє знання, були б втрачені для нашої ідеї виховати і виродити ревних працівників для розбудови укра-

їнської нації й держави.

Не допустіть до того, щоб наша святина науки з такою світлою традицією перестала існувати на велику потіху ворогові. Пам'ятайте, що Вашим свягим обов'язком є підтримати її всіма силами! Хай наші діти і внуки не соромляться своїх батьків!

Ставайте добродіями і меценатами Українського Вільного Університету та допоможіть йому матеріально й надалі виконувати своє велике завдання поширювати і поглиблювати українську науку, вільну від рабства і фальшивого світогляду.

Грошеві датки на утримання Українського Вільного Університету слід складати на банковеkonto:

**Проф. Г. В. Сімпсон (для УВУ),
University Drive 671, Saskatoon,
Canada**

Голова Кураторії У. В. У.
Єпископ д-р Іван Бучко
Ректор Укр. Вільного Унів.
Проф. Д-р Юрій Панейко

3 ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У В. БРИТАНІЇ

Життя українців В. Британії по останнім епізодами, але треба зауважити, що в останньому часі нормалізується. Після Загальних Зборів СУБ-у (березень) встановилася ситуація, в якій було надіятись, що наші українці щодня не будуть розривати зв'язку з країною походження і свою готовність доповнити свою готовність до повневоленій Україні. Зокрема відмічено потребу плекати культурні здобутки на американському континенті. Непомованість Америки про ук-

нія між Управою СУБ-у і його низовими клітинами.

Українське громадянство засуджує розколницьку роботу гурта безвідповідальних одиниць і на надзвичайних зборах СУБ-у устами своїх делегатів висловить своє повне довір'я теперішній управі СУБ-у. Воно знає, що сьогоднішнє кермо українського громадського життя у В. Британії в надійних руках і що ми спільними зусиллями зможемо досягти теж на тому терені своєї мети і причинимось до закріплення позиції воюючої України.

В. Навроцький

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ В БЕЛЬГІЇ

З приїздом до Бельгії українських емігрантів на контрактівні роботи, туди прибуло теж понад 50 пластунів. Вони розпочали там організаційну роботу й тепер у Бельгії діють шість пластових осередків. Наші пластуни нав'язали теж добрі зв'язки з бельгійськими скавтами. Був виданий технічний порадинок для пластових осередків „Зв'язковий”. Пласт утримує живий контакт з організованими українським життям, а зокрема з другою молодіанською організацією СУМ-ом.

На першодні в розгортанні праці є те, що у зв'язку з побутовими труднощами української еміграції в Бельгії і планованим віздом в інші країни — пласт не зможе zorganizувати там праці на довшу мету. (За „П. Б.”)

УКРАЇНСЬКЕ КІНО В ШАРЛЕРУА, БЕЛЬГІЯ

Щоб дати нашому робітничково-вуглекопові культурній відпочинку і розвагу, zorganizовано в рамках Кат. Акції при українській католицькій парафії в Шарлеруа в листопаді м. р. бельго-українські фільмові вистави.

Відкриття українського кіно відбулося дня 1 листопада 1948 р. З цієї нагоди висвітлено перший фільм п. з. „Жайворонки” зі спортивним додатком. Вступ для української дітвори й хворих вуглекопів був безплатний. Досьогодні на висвітлено 12 фільмів. З уваги на закінчення контрактів праці та з уваги на літні платні ферії підготовку до дальшої еміграції тимчасово припинено висвітлення цих фільмів. Однак ініціатор о. радн. І. Тетерко задумевосени наново висвітлювати добрі фільми й тим піднести моральний і інтелектуальний рівень наших вуглекопів. (За „П. Б.”)

Нові звукові фільми

10-го ц. м. були висвітлені для представників преси нові звукові фільми продукції „СОЛУК-ФІЛЬМ”. Перший фільм під назвою „Українські Д. П.” — документальний фільм з життя українських скитальців з різних таборів у Німеччині. Продюцент зумів зібрати в ньому найкращі моменти з побутового життя нашої еміграції і тим створити фільм повний змісту і гарних картин. Він представляє життя в спільних таборних мешканнях, церкву, школу, майстерні на наукову і фізичну працю нашої еміграції. В даль-

рі пісню. Фільм починається маршем „Ставай народе”, далі йдуть „Закувала та сива зазуля”, „Дід Ярема” та „Коломийка”. У фільмі вставлені також кадри народних танків. Це перший фільм, який до того часу накручено з капелі бандуристів ім. Т. Шевченка. Четвертий з ряду документальних фільмів виготовлений уже в Канаді показує свято з нагоди першої річниці Гр.-Кат. Екзархату Сх. Канади. Цей фільм відповідає з технічного боку усім вимогам та дорівнює під кожним оглядом фільмам американської продук-

шому висвітлений здвиг СУМ-у в 1947 р. в Авсбурзі, Свято в пам'ять Героям та день спорту. Колльоровий звуковий фільм Свято Весни подає картини з життя українських пластунів на еміграції. В цих картинах змальована ідейність та відданість української молоді своїм народом. Дуже вартісним являється третій фільм: концерт, в якому представлена капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка під диригентурою п. Китастого і п. Божика. Награні є чотири.

В. Р. Г.

НОВІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ

продукції

„СОЛУК-ФІЛЬМ”

будуть висвітлені в Торонті і Монреалі

ТОРОНТО	МОНТРЕАЛ
----------------	-----------------

1. Народний Дім — 25 вересня	1. УНО — 29 вересня
2. УНО — 27 вересня	2. Просвіта — 1 жовтня

Початок сеансів о год. 7 та 9.

ПРО ПЕРЕСТАЄ ІСНУВАТИ З КІНЦЕМ ЧЕРВНЯ 1950 Р.

Користайте зі зниженого кошту подорожі і спровадьте зі скитальщини своїх рідних або знайомих до Канади. Така нагоди потріває всього кілька місяців. — Поможемо Вам виробити для них ДОВІЛ ВІЗДУ. — Продаємо карти їзди до і з Європи на кораблі й літаки. — Потрібні для виповнення друки і повні пояснення висилаються на бажання.

J. R U D A C H E K 700-B McIntyre Bldg.
Ukrainian Travel Bureau Winnipeg, Man.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

КОМІТЕТ ОСЕРЕДКУ СУМ-у В ТОРОНТІ

повідомляє, що в неділю 2 жовтня о 2 год. пополудні в Українському Нар. Домі відбудуться

**РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОСЕРЕДКУ.
Комітет Осередку.**

Едмонтон і околиця!

УВАГА!

НОВОВІДЧИНЕНА УКРАЇНСЬКА ХАРЧІВНЯ

MODERN CAFE

88 STR. — EDMONTON, ALTA PHONE: 41342

(в колишнім Інституті ім. М. Грушевського)

СМАЧНІ І ПОЖИВНІ СТРАВИ.

Снідання кожного дня від години 6.

Там же чисті і вигідні кімнати до винайму.

ЗАЙДИТЬ І ПЕРЕКОМАЙТЕСЬ!

